

ІНТЕГРАЦІЯ МЕТОДІВ ХУДОЖНЬОГО ПРОЄКТУВАННЯ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ ДИЗАЙНУ: ТЕОРЕТИЧНИЙ І ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ

УДК 377.36:7.021.2

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.314399>

Кирил Скіпенко, здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, факультет мистецтв Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди

ІНТЕГРАЦІЯ МЕТОДІВ ХУДОЖНЬОГО ПРОЄКТУВАННЯ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ ДИЗАЙНУ: ТЕОРЕТИЧНИЙ І ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ

У статті здійснено спробу окреслити процеси інтеграції методів художнього проєктування у професійній підготовці молодших бакалаврів дизайну, таких як кейс-метод, метод дизайн-мислення та метод проблемного навчання. Показано інноваційний характер застосування інтеграційної методики для формування у здобувача фахової передвищої освіти комплексних компетентностей, необхідних на сучасному ринку праці. Розкрито сутність, наукову ємність та методологічну вправність впроваджених в освітній процес нетрадиційних методів художнього проєктування зі стандартом фахової передвищої освіти за спеціальністю 022 "Дизайн".

Ключові слова: фахова передвища освіта; художнє проєктування; інтегративні методики; дизайн; професійна підготовка; творчі навички; технічні навички; професійні компетентності; методологічні підходи.

Літ.12.

Kyryl Skipenko, Applicant of the Third (Educational and Scientific) Higher Education Level, Faculty of Arts, Kharkiv Hryhoriy Skovoroda National Pedagogical University

INTEGRATION OF ARTISTIC DESIGN METHODS IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF JUNIOR BACHELORS OF DESIGN: THEORETICAL AND PRACTICAL ASPECTS

This article explores the incorporation of artistic design methods into the professional training of junior bachelor design students, focusing on innovative teaching approaches like case studies, design thinking, and problem-based learning. These methodologies represent a transformative shift in educational strategies, aiming to equip students with a suite of advanced competencies that are highly valued in today's dynamic labor market.

The integration of these methods into the curriculum not only bridges theoretical knowledge and practical application but also enhances students' creative and critical thinking skills. Case study methods allow students to engage with real-world problems, offering opportunities to develop solutions that are both innovative and practical. Design thinking encourages a user-centered approach, fostering empathy and iterative testing to refine end products. Problem-based learning, on the other hand, places students in the role of problem solvers, enhancing their ability to work collaboratively and think critically.

The article highlights the relevance of these methods to the standards of advanced professional education within the arts and design sectors, as outlined in the education standard for the speciality 022 "Design". This standard emphasizes the importance of comprehensive competencies that encompass technical skills, creative innovation, and the ability to adapt to the ever-changing demands of the job market.

Furthermore, the article delves into the scientific depth and methodological adeptness of these educational practices. It examines how these methods have been scientifically validated and adapted for maximum impact in artistic and design education. The discussion extends to the pedagogical implications of integrating such innovative methods, suggesting that they not only prepare students more effectively for professional challenges but also foster a more profound understanding of the artistic process.

In conclusion, the integration of case study, design thinking, and problem-based learning into design education represents a significant advancement in teaching methodologies. By aligning educational practices with industry standards and labor market needs, these methods provide a robust framework for developing highly competent and innovative designers, ready to contribute creatively and effectively in various professional settings. This alignment with the specialty standard ensures that the training is both comprehensive and conducive to the development of essential skills required in the design industry.

Keywords: specialized pre-tertiary education; artistic design; integrative Methodologies; design; professional training; creative skills; technical skills; professional competencies; methodological approaches.

Постановка проблеми. У сучасному освітньому середовищі професійна підготовка молодших бакалаврів у сфері освіти стикається з новими істотними викликами, зумовленими швидким розвитком технологій, змінюючим вимогам ринку праці та необхідністю формуван-

ня у здобувачів освіти комплексу професійних компетентностей. Традиційні методи підготовки фахівців не завжди забезпечують належний рівень підготовки, обмежуючи розвиток творчих і технічних навичок, що є критичними для молодших бакалаврів дизайну.

Отже, науково-освітня проблема полягає у розробці та впровадженні ефективних підходів до інтеграції методів художнього проєктування, що дають змогу забезпечити повноцінний розвиток творчих і технічних навичок здобувачів освіти та підготувати їх до професійної діяльності в умовах сучасних викликів.

Підтримка якісної професійної підготовки здобувачів освіти вимагає інтеграції сучасних методів художнього проєктування, які сприяють розвитку креативності, критичного мислення та здатності до інновацій. Водночас у науково-методичній літературі питання інтеграції методів художнього проєктування у професійній підготовці молодших бакалаврів дизайну досі недостатньо досліджені та впроваджені підходи, що поєднують традиційні й інноваційні методики для формування компетентностей, необхідних на сучасному ринку праці.

Аналіз основних досліджень і публікацій: Аналіз наявної джерельної бази дав підставу зробити висновки, що наразі наукових праць, які розкривають проблеми інтеграції методів художнього проєктування у фаховій передвищій освіті є побіжними. Можна констатувати, що, частково проблематизоване нами питання знайшло певне висвітлення на сторінках праць із загальної теорії та практики дизайну провідних науковців у цій галузі, О. Бойчука, В. Даниленка, О. Луговського, О. Залевської та інших.

Так, В. Вдовченко в роботі “Художнє проєктування” (2021) розкриває аспекти інтеграції художніх та технічних методів у навчальний процес [2].

Л. Сліпчишин у дисертації “Методична система художньо-технічного проєктування у фаховій підготовці майбутніх кваліфікованих робітників” аналізує ефективність різних інноваційних підходів у навчанні дизайнерів, зокрема методів проєктного навчання, кейс-методів, дизайн-мислення та проблемного навчання. Використання цих методів сприяє розвитку у здобувачів освіти не лише творчих здібностей, але й технічних навичок, необхідних для успішної професійної діяльності. Проєктне навчання, дає змогу здобувачам освіти активно долучатися до розробки реальних або наближених до реальних проєктів, що в подальшому сприяє формуванню у майбутніх фахівців навичок практичного застосування отриманих знань [11].

Мета статті – визначити засади та принципи впровадження інтеграції методів художнього проєктування у процес професійної підготовки молодших бакалаврів дизайну задля підвищення творчих і технічних компетентностей майбутніх фахівців.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інтеграція методів художнього проєктування у професійну підготовку молодших бакалаврів дизайну є важливим елементом забезпечення високої якості навчання і підготовки конкурентоспромож-

них фахівців у сфері дизайну. В умовах динамічних змін на ринку праці та розвитку новітніх технологій, сучасна система освіти повинна гнучко адаптуватися до потреб суспільства і економіки, формуючи професійні компетентності, які забезпечать майбутнім фахівцям здатність до креативного мислення, адаптивності та інноваційності.

Згідно зі стандартом фахової передвищої вищої освіти [12] для освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра за спеціальністю 022 “Дизайн”, підготовка здобувачів освіти має включати застосування інноваційних методик, які поєднують як художні, так і технічні аспекти навчання. Це необхідно для формування у здобувача фахової передвищої освіти комплексних компетентностей, що дозволять їм успішно реалізовувати професійні завдання в умовах сучасного ринку праці. Стандарт наголошує на необхідності розвитку у студентів здатності до самостійного мислення, креативного підходу до розв’язання проблем та використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Сучасні методики навчання повинні враховувати специфіку роботи в різних сферах дизайну, таких як графічний дизайн, промисловий дизайн, дизайн інтер’єру тощо, і спрямовані на розвиток у здобувачів освіти здатності до розробки комплексних проєктів. Це дозволяє забезпечити високий рівень професійної підготовки, розвиваючи здатність до виконання завдань різної складності – від концептуальних до технічних [2, 39].

Важливим аспектом інтеграції методів художнього проєктування є здатність стимулювати у молодших бакалаврів дизайну критичне мислення, самостійність і здатність до ухвалення рішень у складних і невизначених умовах. Кейс-методи та дизайн-мислення сприяють розвитку у молодших бакалаврів дизайну аналітичних здібностей та здатності до інноваційного підходу в різних професійних ситуаціях. Ці методи допомагають здобувачам освіти не лише опанувати теоретичні знання, але й відразу ж застосовувати їх на практиці, що підвищує мотивацію до навчання та ефективність підготовки [11].

Згідно з дослідженням Л. Сліпчишин, методична система художньо-технічного проєктування передбачає використання різних інтегративних підходів, таких як проєктне навчання, кейс-метод, дизайн-мислення та проблемне навчання. Підходи спрямовані на розвиток у здобувачів освіти креативності, здатності генерувати нові ідеї та впроваджувати їх у реальних умовах. Авторка акцентує увагу на тому, що проєктне навчання створює умови для активної участі здобувачів освіти у розробці проєктів, максимально наближених до реальних професійних завдань, що дозволяє їм не лише застосовувати теоретичні знання на практиці, але й

формувати навички командної роботи, управління проектами, комунікації та прийняття рішень в умовах обмеженого часу чи ресурсів [11, 327].

В. Вдовченко підкреслює важливість використання кейс-методу як ефективного інструменту навчання, що дозволяє молодшим бакалаврам дизайну аналізувати реальні ситуації та розробляти відповідні проектні рішення. Метод є особливо цінним для розвитку у здобувачів освіти здатності до критичного мислення та швидкого реагування на змінні умови, що часто виникають у професійній діяльності дизайнерів [2, 96–97].

Дизайн-мислення, яке також є частиною методичної системи, розглядається як підхід, що дозволяє студентам глибше зануритися у процес розв'язання проблем, починаючи з розуміння потреб користувачів і закінчуючи розробкою та тестуванням прототипів. Метод орієнтований на виконання складних завдань, які потребують міждисциплінарного підходу та поєднання різних видів знань і навичок, а також сприяє формуванню у молодших бакалаврів дизайну комунікації та впровадження інновацій [2, 3].

Інтеграція методів художнього проектування у навчальний процес дає можливість досягти кількох важливих цілей: по-перше, забезпечує всебічний розвиток професійних компетентностей здобувачів освіти, зокрема креативних і технічних навичок; по-друге, підвищує їхню готовність до роботи в умовах реальних професійних викликів; по-третє, сприяє розвитку у них здатності до самостійного мислення, творчості та інноваційності, що відповідає вимогам сучасного ринку праці [2, 3].

Одним із важливих методів у професійній підготовці молодших бакалаврів дизайну є проектний, який передбачає участь у розробці реальних або наближених до реальних умов проектів, що створює умови для застосування отриманих знань у практичних ситуаціях. Завдяки такому підходу молодші бакалаври дизайну навчаються працювати в команді, взаємодіяти з колегами та замовниками, а також ефективно розподіляти завдання всередині команди, що є надзвичайно важливим у їхній професійній підготовці [2].

Крім того, проектний метод навчання сприяє розвитку критичного мислення, оскільки здобувачі освіти повинні аналізувати різні аспекти проекту, враховувати обмеження, ризики та можливості. Вони вчаться оцінювати різні варіанти рішень, аргументувати свої пропозиції та приймати обґрунтовані рішення на основі аналізу даних і вимог клієнта. В. Вдовченко також зазначає, що навчання створює умови для активної участі здобувачів освіти у розробці проектів, максимально наближених до реальних професійних завдань, що допомагає їм розвивати творчий підхід до вирішення завдань, оскільки вони стикаються з реальними проб-

лемами, які потребують оригінальних і новаторських рішень [2, 53].

Упровадження кейс-методу, методів дизайн-мислення та проблемного навчання у навчальний процес підтримує не лише теоретичну підготовку, але й практичний досвід, необхідний для майбутньої професійної діяльності.

Метод кейсів як один із провідних в активному навчанні має важливе значення в підготовці молодших бакалаврів дизайну, оскільки дає змогу не просто засвоювати теоретичні знання, а й активно застосовувати їх на практиці шляхом розв'язання конкретних ситуаційних завдань. Метод кейсів є ефективним інструментом для розвитку у здобувачів освіти критичного мислення, аналітичних здібностей та здатності до ухвалення рішень в умовах невизначеності [9, 213].

Використання кейс-методів слугує створенню навчального середовища, максимально наближеного до реальних умов професійної діяльності, здобувачі освіти аналізують конкретні ситуації, що можуть виникнути на практиці, і розробляють власні рішення для їх усунення. Це сприяє формуванню вміння оцінювати різні варіанти розвитку подій, враховувати різні фактори, що впливають на кінцевий результат, а також передбачають можливі наслідки ухвалених рішень. За допомогою кейсів студенти вчаться ефективно застосовувати свої знання в реальних життєвих ситуаціях, розвиваючи здатність до творчого розв'язання проблем та інноваційного підходу до роботи [9].

О. Гервас зазначає, що кейс-метод має переваги для формування комунікативних навичок здобувачів освіти. Під час роботи над кейсами студенти працюють у групах, обговорюють можливі рішення, аргументують свої позиції і захищають їх перед аудиторією. Це допомагає їм навчитися ефективно комунікувати, вести переговори, переконувати та слухати інших, що є важливими якостями для успішної майбутньої кар'єри. Метод кейсів також розвиває здатність до самооцінки та рефлексії, оскільки здобувачі освіти отримують зворотний зв'язок від викладачів і однолітків, що допомагає їм усвідомлювати свої сильні та слабкі сторони і працювати над їх поліпшенням [3, 77].

Використання кейс-методів у навчанні молодших бакалаврів дизайну уможливує формувати їхню здатність до адаптації в умовах мінливого середовища, оскільки дизайн як професія передбачає роботу в умовах постійних змін, де фахівець має швидко реагувати на нові виклики, розробляти оригінальні рішення і впроваджувати їх на практиці [9, 105].

Дослідження, проведене Т. Паньок, підтверджує важливість інтеграції художніх методів у підготовці молодших бакалаврів дизайну. Авторка наголошує на тому, що образотворчий аспект художньо-

педагогічної освіти, згідно з яким викладання мистецьких дисциплін спрямовується на засвоєння, збереження, поширення художніх творів, готовність до участі в їх творенні, диктує необхідність виокремлення національної специфіки, що полягає в кордоцентризмі (виражений у філософських учіннях Г. Сковороди та П. Юркевича), екзистенційно-антропологічній позиції світогляду, антеїзмі (П. Куліш, В. Сухомлинський, принцип “сродності” Г. Сковороди), свободі індивіда, прагненні до самопізнання, належному осмисленні і вивченні першоджерел народного українського мистецтва, сакральної спадщини, традицій художніх шкіл України, історії національної культури, фольклору тощо [10, 416].

Інваріантність педагогічних підходів до методики викладання художнього проєктування в професійній підготовці молодших бакалаврів сприяє формуванню творчої особистості на основі ціннісного ставлення до художніх явищ: вивчення зразків національної та світової спадщини, творчих шкіл, художніх стилів, методів чи систем роботи видатних художників і педагогів минулого; упровадження національно-стильових орієнтирів у навчальний процес; розвиток і збереження класичної форми освіти; гуманістичну спрямованість навчання тощо [10, 416].

Т. Паньок стверджує, що для ефективної підготовки майбутніх фахівців необхідно поєднувати традиційні художні методи навчання з новітніми педагогічними підходами, які стимулюють здобувачів освіти до експериментування, розробки інноваційних рішень та виходу за межі традиційного розуміння дизайну. Такий підхід дає можливість здобувачам освіти не лише оволодіти необхідними технічними навичками, а й розвинути здатність до генерації нових ідей, що є важливим у професійній підготовці молодших бакалаврів дизайну [10, 410].

Цей підхід, запропонований Т. Паньок, знаходить підтвердження у стандарті фахової передвищої освіти за спеціальністю 022 “Дизайн”, де наголошується на важливості поєднання традиційних художніх методів із новітніми педагогічними підходами, що сприяють стимулюванню здобувачів освіти до експериментування та розробки інноваційних рішень. Така інтеграція методів не лише допомагає здобувачам освіти опанувати необхідні технічні навички, а й розвиває їхнє критичне мислення, творчий підхід та здатність адаптуватися до змінних умов професійної діяльності. Використання спеціальних методів навчання через практичні завдання та розв’язання реальних проблем у сфері дизайну дає змогу студентам підготуватися до викликів сучасного ринку праці, забезпечуючи їх всебічний розвиток та готовність до інноваційної діяльності.

Згідно зі стандартом фахової передвищої освіти за спеціальністю 022 “Дизайн” серед загальних компетентностей (ЗК) особлива увага приділяється

здатності генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК 6), використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології (ЗК 7), діяти автономно або в команді, ефективно комунікувати з колегами, клієнтами та іншими зацікавленими сторонами (ЗК 8), а також проявляти ініціативу і креативні підприємницькі навички (ЗК 9) [12, 5–6].

Крім того, стандарт визначає необхідність здатності адаптуватися до змін у професійній діяльності, вміння планувати та управляти процесом виконання дизайнерських завдань (СК 10), а також ефективно просувати свої професійні компетентності на ринку праці (СК 11). Це включає не лише оволодіння технічними навичками (СК 3), але й розвиток аналітичних здібностей, уміння вирішувати складні завдання (СК 1) [12, 5–6].

Відповідно до стандарту, використання спеціальних методів навчання, таких як інтеграція практичних завдань і вирішення реальних проблем, створює необхідні умови для формування зазначених компетентностей, забезпечуючи здобувачам фахової передвищої освіти готовність до професійної діяльності в умовах швидких змін і високої конкуренції на ринку праці.

Стандарт звертає увагу на необхідність використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у процесі навчання. До цього належить як оволодіння здобувачами освіти технічними навичками роботи з програмними продуктами, що використовуються в галузі дизайну (графічні редактори, 3D-модельювання тощо), так і розвиток здатності застосовувати їх для виконання складних творчих завдань. Сучасний молодший бакалавр дизайну повинен вміти ефективно використовувати цифрові інструменти для реалізації своїх ідей, а також адаптуватися до нових технологічних викликів [12, 7].

Задля ефективного впровадження моделі інтеграції методів навчання, як-от кейс-методи, дизайн-мислення та проблемне навчання, необхідно створити нові навчально-методичні матеріали, які допоможуть викладачам краще зрозуміти та використовувати інноваційні підходи в освітньому процесі, що передбачає не лише утворення методичної бази навчання, а й розробку широких різнопланових цифрових платформ та інструментів впровадження комплексних методів підготовки фахівців зі спеціалізації 022 “Дизайн”.

Відповідно до стандарту вищої освіти для освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра за спеціальністю 022 “Дизайн”, ці кроки є критично важливими для підвищення ефективності навчання та підготовки фахівців, які відповідають сучасним вимогам ринку праці [12].

Висновки. Аналіз історіографії питання виявив недостатність наукового обґрунтування сутності та механізмів впровадження інтеграційних методів художнього проєктування.

ІНТЕГРАЦІЯ МЕТОДІВ ХУДОЖНЬОГО ПРОЄКТУВАННЯ В ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ ДИЗАЙНУ: ТЕОРЕТИЧНИЙ І ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ

Інтеграція методів художнього проектування у професійну підготовку молодших бакалаврів дизайну є ключовим компонентом забезпечення якості навчання, що відповідає вимогам сучасного фахівця з дизайну. Використання таких методик, як кейс-методи, дизайн-мислення та проблемне навчання, сприяє розвитку у здобувачів освіти загальних та спеціальних фахових компетентностей, включаючи креативність, критичне мислення, здатність до інновацій і адаптації до змінних умов професійної діяльності.

Запропонована концепція інтеграції методів художнього проектування в професійну підготовку молодших бакалаврів дизайну дозволяє не лише підвищити технічну підготовку здобувачів освіти, але й забезпечити розвиток творчих здібностей, що є вирішальним для формування конкурентоспроможних фахівців у галузі дизайну. Розглянуті інноваційні методи створюють умови для активної участі студентів у навчальному процесі, де теорія тісно пов'язана з практикою, а також сприяє формуванню у них здатності до самостійного мислення і прийняття рішень у складних фахових завданнях.

Перспективи подальшого дослідження. На наступному етапі наукового дослідження планується розгляд практичних результатів впровадження інтеграційних методів художнього проектування у професійну підготовку здобувачів освіти фахової передвищої освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бойчук О. Налаштування на хвилю дизайну. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтва*. Харків, 2021. С. 31–38.
2. Вдовченко В.В. Художнє проектування. Київ : Освіта України, 2021. 141 с.
3. Гервас О.Г. Основи художнього проектування. Умань : Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, 2018. 183 с.
4. Даниленко В.Я. Дизайн України у світовому контексті художньо-проектної культури: монографія. Харків : Харківська державна академія дизайну і мистецтв, 2005. 375 с.
5. Даниленко В. Майбутнє європейського дизайну: Чехія, Польща, Україна. Харків : Колорит, 2007. 198 с.
6. Даниленко В.Я. Дизайн : підручник. Харків, 2003. 175 с.
7. Залевська О.Ю. Проектно-художні засоби українського плаката доби постмодерну : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.07. Харківська державна академія дизайну і мистецтв, Харків, 2019. 20 с.
8. Луговський О.Ф. Пошукове макетування як засіб формування проектного образу в промисловому дизайні : автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства : 17.00.07. Харківська державна академія дизайну і мистецтв, Харків, 2018. 306 с.
9. Матеріали конференції “ПСР 2020”, дидактика технологічної освіти. Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, 2020. С. 18–20.
10. Паньок Т.В. Розвиток вищої художньо-педагогічної освіти в Україні у ХХ столітті : монографія. Харків : Оперативна поліграфія ФОП Здоровий Я.А., 2016. 660 с.

11. Сліпчишин Л.В. Методична система художньо-технічного проектування у фаховій підготовці майбутніх кваліфікованих робітників / Українська академія друкарства. Львів, 2020. 420 с.

12. Стандарт вищої освіти України: освітньо-професійний ступінь – фаховий молодший бакалавр, галузь знань 02 “Культура і мистецтво”, спеціальність 022 “Дизайн”. Затверджений Наказом Міністерства культури та інформаційної політики України від 14 червня 2021 р. № 429. Міністерство культури та інформаційної політики України, Київ, 2021. 26 с.

REFERENCES

1. Boichuk, O. (2021). Nalashtuvannia na khvyluu dyzainu [Tuning into the Wave of Design]. *Bulletin of Kharkiv State Academy of Design and Arts*, Vol. 2, Kharkiv, pp. 31–38. [in Ukrainian].
2. Vdovchenko, V.V. (2021). Khudozhnje proiektuvannia [Artistic Design]. Kyiv, 141 p. [in Ukrainian].
3. Hervas, O.H. (2018). Osnovy khudozhnoho proiektuvannia [Basics of Artistic Design]. Uman, 183 p. [in Ukrainian].
4. Danylenko, V.Ya. (2005). Dyzaun Ukrainy u svitovomu konteksti khudozhno-proiektnoi kultury: monohrafiia [Ukrainian Design in the World Context of Artistic-Project Culture: Monograph]. Kharkiv, 375 p. [in Ukrainian].
5. Danylenko, V. (2007). Maibutnie yevropeiskoho dyzainu: Chekhia, Polshcha, Ukraina [The Future of European Design: Czechia, Poland, Ukraine]. Kharkiv, 198 p. [in Ukrainian].
6. Danylenko, V.Ya. (2003). Dyzaun: pidruchnyk [Design: Textbook]. Kharkiv, 175 p. [in Ukrainian].
7. Zalevska, O. Yu. (2019). Proiektno-khudozhni zasoby ukrainskoho plakata doby postmodernu [Project-Artistic Means of Ukrainian Poster in the Postmodern Era]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kharkiv, 20 p. [in Ukrainian].
8. Luhovskiy, O.F. (2018). Poshukove maketuvannia yak zasib formuvannia proiektnoho obrazu v promyslovomu dyzauni [Search Prototyping as a Means of Forming a Project Image in Industrial Design]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kharkiv, 306 p. [in Ukrainian].
9. Materialy konferentsii “PSP 2020”, dydaktyka tekhnolohichnoi osvity [Materials of the “PSP 2020” Conference, Didactics of Technological Education]. Kyiv, 2020. pp. 18–20. [in Ukrainian].
10. Panok, T.V. (2016). Rozvytok vyshchoi khudozhno-pedahohichnoi osvity v Ukraini u XX stolitti: monohrafiia [Development of Higher Art and Pedagogical Education in Ukraine in the 20th Century: Monograph]. Kharkiv, 660 p. [in Ukrainian].
11. Slipchishyn, L.V. (2020). Metodychna systema khudozhno-tekhnichnoho proiektuvannia u fakhovii pidhotovtsi maibutnikh kvalifikovanykh robotnykiv [Methodical System of Artistic-Technical Design in Professional Training of Future Skilled Workers]. *Ukrainian Academy of Printing*, Lviv, 420 p. [in Ukrainian].
12. Standart vyshchoi osvity Ukrainy: osvitnio-profesiyniy stupin – fakhoviy molodshiy bakalavr, haluz znan 02 “Kultura i mystetstvo”, spetsialnist 022 “Dyzain” [Higher Education Standard of Ukraine: Educational and Professional Degree – Junior Specialist, Field of Knowledge 02 “Culture and Arts”, Specialty 022 “Design”]. Approved by the Order of the Ministry of Culture and Information Policy of Ukraine dated June 14, 2021, No. 429. Ministry of Culture and Information Policy of Ukraine, Kyiv, 2021. 26 p. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 30.09.2024